

Blank med hensikt

Universitetet
i Stavanger

CECILIE SKAAR LODE & MARKUS ØSTERENG
VEILEDER: CHRISTIAN HENRIK ALEXANDER KURAN

Hva motiverte de tre første kullene med toll-studenter til å søke seg inn på toll-studiet?

Bacheloroppgave 2024

Toll, vareførsel og grensekontroll

Universitetet i Stavanger

Det teknisk- naturvitenskapelige fakultet

Forord

Denne oppgaven er skrevet som avsluttende oppgave på bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll ved Universitetet i Stavanger, våren 2024.

Vi har valgt å undersøke hvilken motivasjon som ligger til grunn for å søke seg inn på studiet toll, vareførsel og grensekontroll ved Universitetet i Stavanger. Dette på bakgrunn av at studiet er relativt nytt og har en foreløpig historie med høye søkertall og lavt frafall.

Vi ønsker å takke Universitetet i Stavanger for tre innholdsrike år, og vår veileder Christian Henrik Alexander Kuran for god støtte og veiledning vedrørende bacheloroppgaven. Vi ønsker også å takke alle respondenter som har tatt seg tid på å svare på spørreundersøkelsen vår.

Stavanger 15.05.2024

Cecilie Skaar Lode & Markus Østereng

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Innholdsfortegnelse	6
Figurliste	7
1 Innledning	8
1.1 Bakgrunn	8
1.2 Problemstilling	8
1.3 Oppgavens avgrensing	9
2 Teori	9
2.1 Hva er motivasjon?	10
2.2 Selvbestemmelsesteorien	10
2.3 Maslow's behovspyramide	11
3 Metode	13
3.1 Valg av metode	13
3.2 Objektutvalg	15
3.3 Validitet og reliabilitet	16
3.4 Innsamling av data	17
3.5 Metodekritikk.....	19
4 Empiri	20
4.1 Respondentene.....	20
4.2 Resultat.....	22
5 Analyse og drøfting	32
5.1 Jobb etter endt studie	32
5.2 Videre karrierevekst	33
5.3 Innflytelse gjennom anbefalinger og positive tilbakemeldinger fra andre	34
5.4 TV-serien «TOLL».....	34
5.5 «Variert og spennende» jobb.....	35
5.6 Status	36
5.7 Universitetsutdannelse	39
5.8 Videreutdanning	39
5.9 Samfunnsnyttig jobb	40

5.10 Nyoppstartet studie.....	40
5.11 Høyt karaktersnitt.....	41
6 Konklusjon	41
6.1 Forslag til videre forskning	42
7 Litteraturliste	43
8 Vedlegg.....	44

Figurliste

Figur 1 – Maslow's behovspyramide (Stai, 2022).....	13
Figur 2 – Svarfrekvens tilhørende spørreundersøkelse.....	19
Figur 3 – Kjønnfordeling mellom respondentene i prosentandel.....	21
Figur 4 – Respondenter sortert etter hvilket kull de tilhører i prosentandel.....	21
Figur 5 – Respondenter sortert etter alder i prosentandel.....	22
Figur 6 – Spørsmål 1: Viktighetsgrad av sannsynlighet for å få jobb etter endt studie i prosentandel.....	23
Figur 7 – Spørsmål 2: Viktighetsgrad av muligheter for videre karrierevekst i Tolletaten i prosentandel.....	23
Figur 8 – Spørsmål 2: Viktighetsgrad av muligheter for videre karrierevekst i Tolletaten fordelt etter antall respondenter og kull.....	24
Figur 9 – Spørsmål 3: Viktighetsgrad av innflytelse fra anbefalinger og positive tilbakemeldinger fra andre i prosentandel.....	25
Figur 10 – Spørsmål 4: Viktighetsgrad av TV-serien «TOLL» i prosentandel.....	25
Figur 11 – Spørsmål 4: Viktighetsgrad av TV-serien «TOLL» fordelt etter antall respondenter og kull.....	26
Figur 12 – Spørsmål 5: Viktighetsgrad av at jobben blir fremstilt som variert og spennende, i prosentandel.....	27
Figur 13 – Spørsmål 6: Enighetsgrad i påstanden om tolleryrkets status i prosentandel.....	27
Figur 14 – Spørsmål 7: Viktighetsgrad av status som toller i valg av studie, i prosentandel.....	28
Figur 15 – Spørsmål 8: Viktighetsgrad av at studiet har blitt en universitetsutdanning i prosentandel.....	29
Figur 16 – Spørsmål 8: Viktighetsgrad av at studiet har blitt en universitetsutdanning, fordelt etter antall respondenter og kull.....	29
Figur 17 – Spørsmål 9: Viktighetsgrad av muligheter for videreutdanning i prosentandel.....	30
Figur 18 – Spørsmål 10: Viktighetsgrad av at jobben er samfunnsnyttig og bidrar til økt samfunnsikkerhet i prosentandel.....	31
Figur 19 – Spørsmål 11: Viktighetsgrad av at studiet var helt nytt, i prosentandel.....	31
Figur 20 – Spørsmål 12: Motivasjonsgrad av høyt karaktersnitt, i prosentandel.....	32
Figur 21 – Spørsmål 4: Viktighetsgrad av TV-serien «Toll» fordelt etter antall respondenter og kull.....	34
Figur 22 – Spørsmål 6: Viktighetsgrad av status som toller i valg av studie, fordelt etter antall respondenter og kull.....	37
Figur 23 – Spørsmål 7: Viktighetsgrad av status som toller i valg av studie, fordelt etter antall respondenter og kull.....	38

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for at vi valgte problemstillingen «hva motiverte de tre første kullene med tollstudenter til å søke seg inn på toll-studiet?» er blant annet at studiet er relativt nytt, som gjør det spennende å forske på da ingen har gjennomført en slik undersøkelse tidligere.

Studieretningen startet opp med det første kullet i 2021, og har en historikk med høye søkertall og lavt frafall, som vi er nysgjerrige på å finne ut mer om. I tillegg mener vi at oppgaven kan være til hjelp for Tolletaten med tanke på videre rekruttering til studieprogrammet. Ut ifra konklusjonene som har blitt trukket kan Tolletaten få oversikt over hva som er motiverende faktorer til å søke seg til og å begynne på dette studieprogrammet, og ut ifra dette prioritere hvilke tiltak som skal til for å fronte utdanningen best mulig, og på denne måten forhåpentligvis holde søkertallene stabile i flere år fremover. Dette vil igjen bidra til at vår mulige fremtidige arbeidsgiver, Tolletaten, kan holde fokus på å rekruttere flere motiverte studenter som våre fremtidige kollegaer.

1.2 Problemstilling

Vi er interessert i å finne ut hva som får så mange studenter til å søke seg til og å begynne på studiet toll, vareførsel og grensekontroll ved Universitetet i Stavanger. Vi lurer altså på hvor de henter motivasjonen sin fra til å ende opp på nettopp dette valget. Vår første tanke var at vi kun skulle undersøke første kull (oppstart 2021) av tollstudenter, da dette er en gruppe vi har god kjennskap til og lett kan innhente svar fra. Underveis i arbeidet fikk vi tips fra veileder om å fokusere på en større gruppe, og han foreslo å inkludere andre og tredje kull i undersøkelsen også. Dette rådet valgte vi å følge da vi så flere fordeler med det, blant annet at vi kan se om det har skjedd endringer i motivasjonen fra år til år, og også se om det er forskjellige faktorer som har påvirket de ulike kullene. Det gir oss forhåpentligvis en del mer informasjon ved å inkludere alle kullene, og det kan tenkes at resultatene blir mer spennende enn om vi bare skulle ha fokusert på første kull. Vi endte derfor til slutt opp med problemstillingen «hva motiverte de tre første kullene med tollstudenter til å søke seg inn på toll-studiet?»

1.3 Oppgavens avgrensning

Vi har valgt å dele respondentene fra spørreundersøkelsen vår inn etter hvilket kull de tilhører, hvilket kjønn de er og alder. Dette ble gjort for å kunne sammenligne svarene slik at vi kunne se om tendenser knyttet til motivasjon for å søke seg inn på toll-studiet har endret seg med årene. Når vi har utformet tabeller av svarene, valgte vi likevel å kun differensiere respondentene på kull, og ikke kjønn og alder. Dette er fordi datainnsamlingen på tvers av kjønn og alder er svært skjevt fordelt. Majoriteten av respondentene tilhører kjønn kvinner og/eller er innenfor alderen 19-26 år. Ved deling på kull er fordelingen av respondenter mye jevnere, og ga oss derfor bedre grunnlag for sammenligning.

Vi var også innom tanken på å studere motivasjon og vinkle resultatene fra undersøkelsen fra et sosiologisk perspektiv. Vi kom likevel frem til at vi synes at det psykologiske perspektivet var mer spennende for vår del, og at det er dette fagfeltet vi føler vi har mest kunnskap om. I tillegg er denne bacheloroppgaven relativt kort, så vi var redd det ville bli for mye å fordype seg i to forskjellige fagfelt på relativt kort tid. Det sosiologiske perspektivet kunne muligens ha gitt oss flere spennende vinklinger, og er absolutt noe vi hadde kikket nærmere på om vi hadde hatt bedre tid. Det kunne da for eksempel vært interessant å se på den sosioøkonomiske bakgrunnen til studentene, og stilt spørsmål om familie, etnisitet, miljø og lignende for å se om dette hadde hatt noen innvirkning på motivasjonen.

2 Teori

I denne oppgaven vil vi forsøke å finne de faktorene og bakenforliggende årsakene til at studentene som har søkt seg til studiet «toll, vareførsel og grensekontroll» søkte seg nettopp hit. Oppgaven vil belyse dette ved bruk av motivasjonsteorier kjent fra psykologien. Vi har valgt å fokusere på psykologien som hovedfelt fordi det er et fag vi begge føler vi kjenner godt og har kunnskapen som trengs for å kunne se resultatene ut ifra et psykologisk perspektiv. Det er også et fag vi er interessert i å lære mer om, og utvikle oss videre innenfor.

Innenfor psykologien finnes det flere ulike teorier om motivasjon. Denne oppgaven vil blant annet ta for seg selv-determineringsteorien, også kjent som selvbestemmelsesteorien av Deci og

Ryan. Vi vil også bruke Maslow's behovspyramide i vår forklaring på hva som motiverte studentene på de tre første kullene av studie til å søke seg hit.

2.1 Hva er motivasjon?

Før vi kan begynne å se på motivasjonsteoriene må vi først definere og forstå hva motivasjon er. Holt et al. (2019) beskriver motivasjon som kraften som får oss til å handle og gjøre ting, enten det er å spise, jobbe hardt eller søke menneskelig kontakt (Holt et al., 2019, s. 458). Videre definerer Holt et al. (2019) motivasjon som en prosess som påvirker retningen, vedvarenheten og viljen til å være målrettet (Holt et al., 2019, s. 458). I denne oppgaven er det motivasjonen for å søke seg inn på et spesifikt studie som skal studeres. Hva er det som har gjort at disse studentene har pekt seg ut denne retningen innen studier? Hva har gitt dem vilje til å begynne på studiet? Og hva er de bakenforliggende faktorene for valget?

2.2 Selvbestemmelsesteorien

Selvdetermineringsteorien, også kalt selvbestemmelsesteorien, er en psykologisk motivasjonsteori utviklet av Edward Deci og Richard Ryan (Holt et al., 2019, s. 463). Denne teorien tar for seg to ulike former for motivasjon. Disse formene er indre og ytre motivasjon (Holt et al., 2019, s. 463). Ytre motivasjon for å gjøre noe kan komme i form av en belønning for utført arbeid, eller i form av frykten for straff for ikke å gjennomføre arbeidet (Stai, 2021). Indre motivasjon er derimot det som kommer innenfra hos et menneske. Et eget ønske om å ta et valg og handle på en bestemt måte fordi en opplever glede av å drive med nettopp dette (Stai, 2021). Det er ifølge selvbestemmelsesteorien den indre motivasjonen som er viktigst for oss når vi tar de valgene vi gjør i hverdagen (Holt et al., 2019, s. 464). Det finnes tre grunnleggende psykologiske behov som motivasjonen vår jobber mot å få tilfredsstilt, derav motiverer oss til handling (Holt et al., 2019, s. 463). Disse behovene er (1) behovet for kompetanse, (2) behovet for autonomi og (3) behovet for tilhørighet (Holt et al., 2019, s. 463).

Ad 1. Behovet for kompetanse handler om at mennesket er motivert for å mestre nye utfordringer. Dette behovet motiverer oss til å utforske og søke vekst som mennesker gjennom det vi gjør (Holt et al., 2019, s. 463). Gjennom handlingene vi utfører i søken etter å tilfredsstille behovet for kompetanse, blir disse handlingene til belønning nok i seg selv for oss til at vi ikke

trenger ytre motivasjon (Holt et al., 2019, s. 463). Eller forklart på en annen måte, når vi oppnår ny kompetanse og mestrer nye utfordringer, vil tilfredsstillelsen det gir oss være nok belønning i seg selv for å motivere oss til å søke ny kunnskap og kompetanse (Holt et al., 2019, s. 463).

Ad 2. Behovet for autonomi handler om at mennesket har et behov for å bestemme selv, altså å være sjef i eget liv (Holt et al., 2019, s. 463). Vi ønsker å handle på vegne av egne interesser og verdier, som videre gir oss følelse av frihet i valgene våre. Om dette ikke blir oppfylt kan valgene våre føles som et resultat av tvang og press utenfra (Holt et al., 2019, s. 463-464). Dette gir større motivasjon bak de valgene vi tar, samt en følelse av kontroll og bidrar til selvrealisering (Holt et al., 2019, s. 464). Dette iboende behovet kommer til uttrykk allerede i barndommen, hvor små barn ofte sier at de vil «klare det selv» (Stai, 2021).

Ad 3. Behovet for tilhørighet handler om at mennesket har et behov for å skape meningsfulle bånd mellom seg og andre mennesker (Holt et al., 2019, s. 464). Vi har behov for å tilhøre noen, være en del av et fellesskap og å bli akseptert og anerkjent (Holt et al., 2019, s. 464). Behovet for tilhørighet, det å være avhengige av andre, kan med første øyekast se ut til å komme i konflikt med behovet for autonomi, hvor vi ønsker å være selvstendige og klare oss selv (Holt et al., 2019, s. 464). Ut fra selvbestemmelsesteorien stemmer ikke dette og de to behovene er faktisk med på å komplementere hverandre. På den ene siden, når man oppnår trygge og gode relasjoner med andre under behovet for tilhørighet, vil man som regel føle seg friere til være seg selv. På den andre siden vil man føle på sterkere tilhørighet til medmennesker om de anerkjenner og støtter autonomien, altså den selvvalgte valgene, til vedkommende (Holt et al., 2019, s. 464).

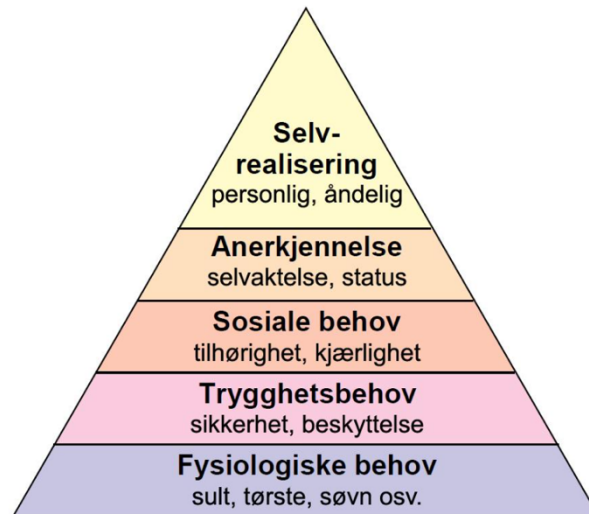
2.3 Maslow's behovspyramide

Behovspyramiden er også sentral i psykologiens motivasjonsteorier. Den tar som utgangspunkt at mennesket har noen grunnleggende behov (Holt et al., 2019, s. 463). Disse behovene er rangert hierarkisk i en pyramide. Behovenes rangering er satt opp slik at de nederste behovene i pyramiden er det mest grunnleggende. Det er ikke mulig å bevege seg oppover i pyramiden for å dekke overstående behov før de nederste behovene er dekket (Holt et al., 2019, s. 463). Dette er fordi et lavere rangert behov som ikke er dekket vil være den sterkeste kilden til motivasjon, helt til behovet er tilfredsstillt (McShane & Glinow, 2021, s. 169). Når de lavest rangerte behovene i

pyramiden er tilfredsstilt vil man fortsette å bevege seg oppover i pyramiden eller hierarkiet, hvor målet er å få tilfredsstilt alle behovene (McShane & Glinow, 2021, s. 169).

Helt på bunnen av pyramiden finne man de fysiologiske behovene. Disse er behovet for mat, drikke og søvn (Holt et al., 2019, s. 463). Videre oppover i pyramiden har vi behovene for trygghet, både fysisk og psykologisk, og behovet for tilhørighet og kjærighet (Holt et al., 2019, s. 463). Videre finner vi behovet for anerkjennelse, godkjennelse og status, og kognitive behov som innebærer behovet for kunnskap og forståelse. Helt øverst i hierarkiet finner vi behovet for selvrealisering (Holt et al., 2019, s. 463; McShane & Glinow, 2021, s. 169).

Behovet for selvrealisering er et behov som utvikler seg i takt med den personlige utviklingen. Dette gjør at behovet for selvrealisering skiller seg noe fra de andre behovene. Ta for eksempel behovet for mat og drikke som gjør seg gjeldende når det mangler, og dermed blir den sterkeste kilden til motivasjon. Når vi har spist og drukket er behovet dekket og vil ikke lenger gjøre seg gjeldende. Vi kan dermed klatre videre oppover i pyramiden til det neste behovet som ikke er tilfredsstilt. Dette utilfredsstilte behovet vil nå være den sterkeste kilden til motivasjon. Slik fungerer det ikke med behovet for selvrealisering. Det vil kunne eksistere samtidig som det oppfylles. Det vil si at selv om du er i en situasjon hvor du opplever selvrealisering, vil denne utviklingen bare fortsette, og ønsket om å strekke seg enda lenger vil være tilstede samtidig som behovet oppfylles (McShane & Glinow, 2021, s. 169).

Figur 1 – Maslow's behovspyramide (Stai, 2022)

Maslow's behovspyramide har blitt kritisert for ikke å være presis nok, med utgangspunkt i at ikke alle har det samme hierarkiet for behovene sine. For noen er sosial status det viktigste behovet, mennesker er forskjellige og dette gjelder derfor bare for noen. Mennesker er med andre ord ulike og har derfor også ulik rangering på hvilke behov som er viktigst for dem (McShane & Glinow, 2021, s. 169-170). Teorien kan likevel være nyttig for å forstå hvordan ulike behov motiverer oss og påvirker adferden vår (Stai, 2022).

3 Metode

Hensikten med denne bacheloroppgaven er å finne ut av, hvilke faktorer som påvirker studentene ved toll, vareførsel og grensekontroll til å søke seg inn på nettopp dette studieprogrammet. For å finne ut av dette har vi gjennomført en undersøkelse ved bruk av metoden beskrevet i dette kapittelet.

3.1 Valg av metode

Oppgaven er basert på kvantitativ metode ettersom vi ønsket svar fra et større antall studenter, og kvantitativ metode er hensiktsmessig å velge når man skal undersøke et større utvalg av personer (Jacobsen, 2022, s. 263). Metoden egner seg for å systematisere og standardisere informasjon, og dermed sette enhetene våre i allerede bestemte kategorier (Jacobsen, 2022, s. 263). Hensikten

med bruk av kvalitativ metode i denne oppgaven er altså å belyse hvilke faktorer som har vært av mest og minst betydning for å søke seg inn på studieprogrammet toll, vareførsel og grensekontroll.

Vi kom frem til at kvantitativ metode ville egne seg bra til innhenting av den informasjonen vi er ute etter da vi hadde en relativt klar problemstilling på forhånd, og i tillegg var godt kjent med både temaet og en god del av respondentene (Jacobsen, 2022, s. 148). Samtidig ønsket vi å innhente svar fra hver enkelt student, og ikke av studenter samlet som en gruppe, for å se hva hver enkelt respondent mener ut ifra individualistiske svar (Jacobsen, 2022, s. 149). Vi ønsker derfor å vite «litt» om et stort antall enheter, og ikke «mye» fra et par utvalgte enheter, som vi håper vil gi god bredde i undersøkelsen.

Oppgaven vår tar utgangspunkt i å studere «egen organisasjon,» som det kan være både fordeler og ulemper knyttet til. Fordelene vi kan se med å studere en organisasjon man selv er en del av er for eksempel det at man lett kan skaffe seg informasjon, fordi man har god oversikt over hvilken «vei» man skal gå. Vi kjenner flere av studentene veldig godt, og føler derfor vi vil bli møtt med åpenhet når vi presenterer et prosjekt som dette. I tillegg har vi fått gode tilbakemeldinger fra flere av våre medstudenter som er villige til å delta i prosjektet, som også har kommet godt med. Man har ut ifra dette altså tilgang på «eksklusiv informasjon» og sitter på en del kunnskap fra før som vil komme godt med i utformingen av oppgaven (Jacobsen, 2022, s. 59-60).

Vi vurderte at det var mest hensiktsmessig å ta i bruk kvantitativ metode i form av et spørreskjema for å samle inn data for å best mulig kunne besvare problemstillingen. For det første gir kvantitative data oss god oversikt, som vil si at fordi den er standardisert er den også enkel å behandle. Informasjon i dette omfanget gjør det enklere å se helheten, og kan kjapt og relativt enkelt grupperes og brukes til gjennomføring av analyse. Ved å utforme spørreundersøkelsen på forhånd har vi på en måte allerede gitt informasjonen struktur, og gjør det videre arbeidet enklere for oss selv (Jacobsen, 2022, s. 148).

Det foreligger flere grunner til at vi valgte å benytte oss av undersøkelsestypen web-basert spørreskjema. For det første er det fordelaktig for oss fordi det er kostnadsfritt. Det finnes flere

ulike nettbaserte programmer som enkelt lar deg sette opp et spørreskjema uten at man trenger noen form for abonnement eller engangskostnader. Vi slipper derfor også utgifter knyttet til for eksempel reise og utstyr som ville påløpt om man skulle gjort et fysisk intervju (Jacobsen, 2022, s. 289).

For det andre kan avstanden til enhetene vi undersøker gi oss en fordel. Ved å sende ut et spørreskjema og innhente svar digitalt skaper vi ingen relasjon til enhetene, og har derfor heller ikke noe personlig å knytte svarene vi får inn til. Fokuset vil derfor bli holdt til det generelle som vi ønsker svar på, og ikke hver enkel respondents personlige svar i dybden (Jacobsen, 2022, s. 146).

Videre er et web-basert spørreskjema tidsbesparende, som er en stor fordel for oss da vi heller kan bruke denne tiden til å analysere svar, som i bunn og grunn er det som er viktig for oppgaven (Jacobsen, 2022, s. 289). De tidligere nevnte nettbaserte programmene er relativt enkle å bruke, og lar oss raskt sette opp spørsmål og svaralternativer.

Til slutt vil vi dra frem at følelse av anonymitet er en fordel man får av å benytte seg av web-basert spørreskjema. Så lenge respondenten har tiltro til at informasjonen vi samler inn vil bli behandlet på en konfidensiell måte vil han eller hun kunne føle seg trygg på at svarene som er avgitt ikke vil deles med andre enn forskerne. Det kan derfor bli lettere å innhente svar på sensitive spørsmål gjennom et web-basert spørreskjema der man føler seg anonym i motsetning til for eksempel et personlig intervju der man fysisk forholder seg til et annet menneske.

Tidligere undersøkelser viser også at web-basert spørreskjema er innhentingsmetoden som gir størst opplevd følelse av anonymitet (Jacobsen, 2022, s. 290-291).

3.2 Objektutvalg

Utvalget som har blitt brukt til oppgaven er studenter fra første, andre og tredje kull på studieretningen bachelor i toll, vareførsel og grensekontroll. Først hadde vi som tidligere nevnt planlagt å bare innhente svar fra første kull, men ble anbefalt av veileder å gå for alle kullene fordi det kunne gi oss mer representative data. Vi valgte å ikke delta i undersøkelsen selv, da vi ikke ønsket å påvirke resultatene i noen som helst grad. Dette begrunner vi med at vi på forhånd

visste hvilke resultater vi helst ville ha, med tanke på videre analyse av de innsamlede dataene. Det er i alt 138 respondenter som er aktuelle for undersøkelsen vår. De 138 er hele den eksisterende populasjonen av toll-studenter. Ettersom de ikke er flere, og vi med enkelhet kunne sende undersøkelsen ut til alle de 138, ble det derfor ikke nødvendig å gjøre noe videre utvalg av enheter for oss. Vi kunne invitere hele den eksisterende populasjonen for å få et så representativt resultat som mulig (Jacobsen, 2022, s. 297). En annen fordel med å ta utgangspunkt i alle tre kullene er at dette vil også kunne gi oss muligheten til å sammenligne svar. Har motivasjonen endret seg fra de første til de siste studentene som ble tatt opp ved studiet? I tillegg vil flere svar gi oss en mer nøyaktig og bedre oversikt over motivasjonen enn om vi hadde utvalgt bare de maks 39 respondentene fra første kull til å svare.

I tråd med forskningsetiske retningslinjer er frivillighet og informasjon om undersøkelsen man blir bedt om å delta på viktig å få frem (Jacobsen, 2022, s. 54). Det er derfor helt frivillig for studentene å delta i undersøkelsen (Jacobsen, 2022, s. 54). Vi vil også informere undersøkelsesobjektene om hva undersøkelsen gjelder, og hvorfor den er av relevans også for dem når spørreskjemaet sendes ut til undersøkelsesobjektene. Med denne informasjonen vil undersøkelsesobjektene få kompetanse og informasjon nok om undersøkelsen til selv å avgjøre om de ønsker å delta (Jacobsen, 2022, s. 55).

3.3 Validitet og reliabilitet

Når man forsker på noe må man hele tiden sørge for at informasjonen som blir innhentet er troverdig og gyldig. Det vil si at informasjonen vi samler inn faktisk må gi oss svar på de spørsmålene vi har stilt (Jacobsen, 2022, s. 17). Vi skiller mellom to typer validitet, intern og ekstern (Jacobsen, 2022, s. 17). Intern gyldighet for undersøkelsen går ut på at vi har fått målt det vi ønsker å måle. Et av problemene vi da står ovenfor er hvorvidt spørreskjemaet er godt utarbeidet og stiller spørsmål som respondenten kan forstå, samt om spørsmålene er utformet slik at de gir målbarhet på det vi ønsker å måle (Jacobsen, 2022, s. 359). Vi har jobbet nøye med dette i samråd med vår veileder for å sikre at vi får gode målbare svar fra undersøkelsen. På denne måten har vi jobbet for å opprettholde intern gyldighet for undersøkelsen.

Den eksterne gyldigheten innebærer hvorvidt innsamlede data kan være gyldige også for et utvalg som ikke er med i undersøkelsen vår. Altså hvorvidt undersøkelsens resultater er overførbare til andre (Jacobsen, 2022, s. 371). Vi har valgt å sende ut undersøkelsen til alle som går på toll-studiet, for å få et best mulig grunnlag for våre refleksjoner og konklusjoner. Med en svarprosent på 50% har vi et godt grunnlag for å kunne si noe om motivasjonen til studentene på toll-studiet (Jacobsen, 2022, s. 317). Det vil kunne tenkes at funnene fra undersøkelsen også vil kunne gjelde for studenter som de neste årene skal søke seg til toll-studiet, og dermed har undersøkelsen oppnådd en ekstern gyldighet også for en populasjon som strekker seg utover de som er med i denne undersøkelsen (Jacobsen, 2022, s. 371).

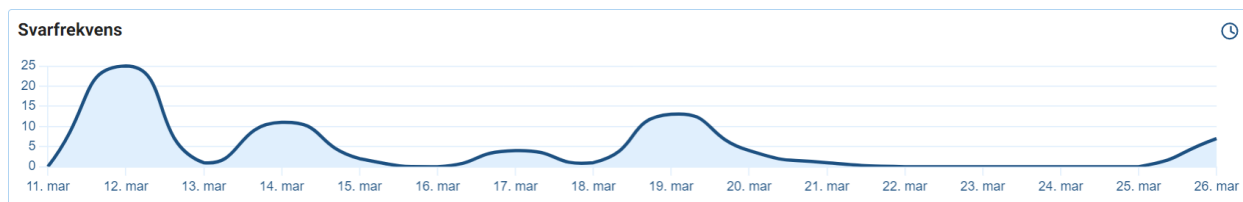
Når vi snakker om reliabilitet for undersøkelsen mener vi hvor pålitelig funnene av undersøkelsen er (Jacobsen, 2022, s. 384). Det er flere utfordringer knyttet til troverdigheten av svarene i et spørreskjema. Et av dem kan være at respondentene ikke har reflektert over svarene og bare svarer vilkårlig på spørsmålene (Jacobsen, 2022, s. 387). Et annet problem kan være at man ikke tolker spørsmålene rett. Vi har derfor etter beste evne prøvd å utforme skjemaet så enkelt og forståelig som mulig. Spørsmålene er dermed nøye gjennomtenkt for å gi svar på det vi er ute etter. Vi har også fremlagt for respondentene hvorfor undersøkelsen er relevant for dem, for å gjøre ønsket om å ta undersøkelsen seriøst større. På denne måten har vi jobbet for å opprettholde reliabiliteten til undersøkelsen.

3.4 Innsamling av data

Ved innsamling av data gjennom en spørreundersøkelse er det en del forskningsetiske retningslinjer vi har valgt å holde fokus på. Dette for at undersøkelsen skal oppleves som åpen, og forskningen som «fri.» Vi har valgt å spesielt holde fokus på personvern i henhold til GDPR (General Data Protection Regulation). Dette går ut på at vi vil unngå spredning av personopplysninger som gjør det mulig å identifisere enkeltpersoner. Vi har valgt å samle inn data anonymt for å i høyeste grad unngå at noen kan identifiseres gjennom avgitte svar, men total anonymitet kan likevel være vanskelig å garantere (Jacobsen, 2022, s. 48-53). Vi har også hatt fokus på samtykke, og forfattet en tekst som ble sendt ut sammen med spørreundersøkelsen der vi informerte om at undersøkelsen er frivillig og anonym, samt hva de avgitte svarene vil bli brukt til (Jacobsen, 2022, s. 54-56).

Til innsamling av kvantitative data i form av spørreundersøkelse valgte vi å benytte oss av dataprogrammet «Nettskjema.no» Dette med tanke på at undersøkelsen skulle være enkel for oss å utforme, kostnadsfri og tilby enkel analyse av dataene som har blitt samlet inn. Programmet er anbefalt av Universitetet i Stavanger og holder et høyt sikkerhetsnivå med tanke på personvern. Det er blant annet godkjent av REK og Sikt til å samle inn data opp til nivå «strengt fortrolig» (Nettskjema.no, u.å.). I henhold til forskningsetiske retningslinjer er personvern viktig. Ved å bruke Nettskjema opprettholder vi anonymitet for undersøkelsesobjektene og sørger for at personopplysninger ikke blir spredd til uvedkommende (Jacobsen, 2022, s. 49). Vi utformet så spørsmål som vi synes best besvarte vår problemstilling, og hadde en gjennomgang av disse sammen med veileder før vi ferdigstilte undersøkelsen.

Videre valgte vi å dele undersøkelsen i linjeforeningens Facebook-gruppe «BaTo – Medlemmer» som har ca. 144 medlemmer, hvorav de alle fleste er studenter ved toll, vareførsel og grensekontroll ved UiS. Vi fikk også hjelp fra vår veileder til å dele skjemaet på Canvas slik at alle studenter på linjen ville bli varslet. Canvas er universitetets læringsplattform som benyttes for kommunikasjon mellom studenter og faglærere. Undersøkelsen nådde derfor frem til alle som har sett innlegget i gruppen, og alle som har åpnet Canvas-varslingen. Undersøkelsen ble publisert på Facebook-siden 12. mars og av veileder på Canvas 14. mars, med frist for innsendelse av svar 26. mars. Vi valgte å gi respondentene en svarfrist på to uker fordi vi tenkte dette ville være en rimelig tidsramme for alle medstudentene til å få det med seg, samtidig som vi til en viss grad er presset av en innleveringsfrist. I løpet av de to ukene undersøkelsen lå ute har vi publisert påminnelse i Facebook-gruppa to ganger, både den 19. og 26. mars. Påminnelsene ble sendt ut i håp om å innhente flere svar. Påminnelsene har til en viss grad vært hjelpsomme, og vi kan se på tidslinjen for antall svar at grafen gjør et lite «hopp» begge dagene påminnelsene ble utsendt. Totalt har vi hentet inn 69 anonyme svar som vi har eksportert til et Excel dokument, som vi har analysert og laget tabeller av.

Figur 2 – Svarfrekvens tilhørende spørreundersøkelse.

3.5 Metodekritikk

Ved kvantitativ datainnsamling i form av elektronisk spørreundersøkelse finnes det også svakheter. En av disse er at undersøkelsen kan fremstå som virkelighetsfjern. Fordi vi ønsker å nå mange enheter må undersøkelsen fremstå enkel, slik at flest mulig kan forstå den. Vi kan derfor ikke gå i dybden og se alle aspekter ved hver enkelt persons svar. Man får altså kun svar på det man på forhånd har planlagt å spørre om, og ingenting mer enn det. Da er det lite man kan gjøre etter at man har begynt å innhente svar, om man for eksempel får tilbakemelding fra objektene om at et eller flere av spørsmålene er stilt på en måte som gjør det vanskelig for dem å forstå (Jacobsen, 2022, s. 147). Derfor var det viktig for oss å gå gjennom spørsmålene nøye med veileder før vi sendte den ut.

En annen ulempe knyttet til innsamling av kvantitative data gjennom en elektronisk spørreundersøkelse er avstanden til objektene. Avstand har tidligere blitt trukket frem som en fordel i kapittel 3.1 «Valg av metode,» men kan altså også by på ulemper. Det kan for eksempel føre til at objektet føler så stor avstand til forskeren at det blir vanskelig for han eller hun å skjønne hva som er formålet med undersøkelsen. På grunn av spørreskjemaets utforming blir det derfor tungvint for respondenten å stille oppfølgingsspørsmål om man ikke helt skjønner måten spørsmålet er formulert på. Dette kan føre til at noen av de innhentede svarene ikke samsvarer helt med det vi faktisk ønsker å finne svar på (Jacobsen, 2022, s. 147).

Videre kan undersøkelseeffekten av en slik type spørreundersøkelse være en ulempe for oss i arbeidet med oppgaven. Vi tenker da på at en undersøkelse som er ment å hente inn svar fra et bredt utvalg personer uansett vil få en viss skjevhet i innhentede svar, og at noens viktige meninger muligens kan gå tapt da de velger å ikke svare på undersøkelsen. Alle svar kan i tillegg bli påvirket av flere faktorer, som for eksempel rekkefølgen på spørsmålene og hvilke

svaralternativer som blir presentert. Svarene vil da kunne bære preg av å være systematisert fremfor å få frem hva folk faktisk mener (Jacobsen, 2022, s. 148).

Ved å velge det temaet som vi har valgt til oppgaven, har vi valgt å studere «egen organisasjon,» som det kan være både fordeler og ulemper knyttet til. En ulempe vi selv har følt veldig på er at det kan være vanskelig å ta avstand til det man undersøker, da man som en del av miljøet har både meninger og erfaring knyttet til temaet (Jacobsen, 2022, s. 59-60). For eksempel har vi begge klare meninger om hva som motiverte oss til å begynne på studiet, som førte til at vi fikk litt tunnelsyn når det gjaldt andre motiverende faktorer enn de vi kunne komme på selv. Det var derfor nyttig for oss å forhøre seg litt veileder og medstudenter på forhånd, slik at vi best mulig fikk dekket opp for ulike motivasjonsfaktorer i spørreundersøkelsen vi lagde.

Angående spørreundersøkelsen vi lagde er det flere ting vi ser i ettertid at vi kunne ha fått frem mer tydelig. En av disse er å spesifisere årstall for de ulike kullene som en undertekst til hovedspørsmålet, da vi ved gjennomgang av resultatene la merke til at noen hadde forvekslet første og tredje kull. I ettertid tenkte vi på at «første kull» lett kan forveksles med for eksempel «første år,» som vil gi spørsmålet en helt annen betydning. Dette ville være aktuelt for alle spørsmålene i undersøkelsen som differensierer på kull. Ut ifra rapporten har vi avdekket at to respondenter har krysset feil enten ved valg av kull, eller ved besvarelse av spørsmålene tiltenkt kun første eller andre og tredje kull. Disse svarene har vi derfor valgt å forkaste, ettersom de ikke kan regnes for å være valide. Det var derfor i utgangpunktet 71 innsamlede svar fra respondentene, men etter å ha forkastet to ender vi opp med 69 svar som vi bruker i vår oppgave.

4 Empiri

4.1 Respondentene

Det er i alt 69 respondenter som har valgt å svare på spørreundersøkelsen av en populasjon på 138. Dette gir oss en svarprosent på 50%. 138 svar var mulige per 1. april 2024 fordi dette er nøyaktig antall studenter som går studiet i det spørreundersøkelsen pågikk. Dette antallet har vi kommet frem til ved å sjekke lister på Canvas. Av de 69 respondentene som har svart ser vi at 24.6% er menn og 75.4% er kvinner. Dette resultatet ble som forventet da studentene fra alle tre

kull i majoriteten består av kvinner. Av de spurte er det totalt 37 menn og 101 kvinner (tall fra Canvas). Videre er det 37.7% fra første kull, 26.1% fra andre kull og 36.2% fra tredje kull som har valgt å svare på undersøkelsen. Vi tenker derfor at vi har et bredt og representativt utvalg av svar fra alle tre kullene på studiet, som gir oss muligheten til å kunne sammenligne utviklingen i motivasjonen til respondentene på tvers av kullene.

Hvilket kull på studie tilhører du? ^

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Første kull (oppstart 2021)	26	37.7%	 37.7%
Andre kull (oppstart 2022)	18	26.1%	 26.1%
Tredje kull (oppstart 2023)	25	36.2%	 36.2%

Figur 3 – Kjønnfordeling mellom respondentene i prosentandel.

Hvilken kjønn er du? ^

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Mann	17	24.6%	 24.6%
Kvinne	52	75.4%	 75.4%

Figur 4 – Respondenter sortert etter hvilket kull de tilhører i prosentandel.

Hvor gammel er du? ^

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
19-22	37	53.6%	 53.6%
23-26	24	34.8%	 34.8%
27-30	4	5.8%	 5.8%
31-35	1	1.4%	 1.4%
35-40	1	1.4%	 1.4%
41-45	1	1.4%	 1.4%
46-50	0	0%	0%
50+	1	1.4%	 1.4%

Figur 5 – Respondenter sortert etter alder i prosentandel.

Når vi ser på respondentenes alder ser vi at største del av dem befinner seg i aldersgruppen 19-22 år. Dette kan forklares ved at studiet som tidligere nevnt er relativt populært, dette blant både søkere med førstegangsvitnemål og ordinære søkere. Ved opptak til et studie reserveres 50% av plassene til de som søker med førstegangsvitnemål, som har en øvre aldersgrense på 21 år. De resterende søkerne over 21 år vil derfor søke med ordinært vitnemål. Har man nok søkere i begge grupper vil derfor kullet bestå av 50% førstegangssøkere og 50% av den ordinære kvoten (Samordna Opptak, 2023). Dette kan derfor naturlig forklare hvorfor mange av respondentene befinner seg i gruppen med lavest alder.

4.2 Resultat

Her vil vi presentere resultatene vi har innhentet fra spørreundersøkelsen.

Spørsmål 1:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var sannsynligheten for å få jobb etter endt studie? [^](#)

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	32	46.4%	 46.4%
Ganske viktig	30	43.5%	 43.5%
Nøytral	6	8.7%	 8.7%
Lite viktig	1	1.4%	 1.4%
Ikke viktig	0	0%	0%

Figur 6 – Spørsmål 1: Viktighetsgrad av sannsynlighet for å få jobb etter endt studie i prosentandel.

Resultatet av undersøkelsen viser at rett under 90% av respondentene sammenlagt vektlegger stor sannsynligheten for jobb etter endt studie høyt, der 46.4% har svart at dette er «svært viktig» for dem, og 43.5% mener det er «ganske viktig.» Det kan derfor se ut som at dette er en viktig grunn for at studentene ble motivert til å søke seg inn på toll-studiet.

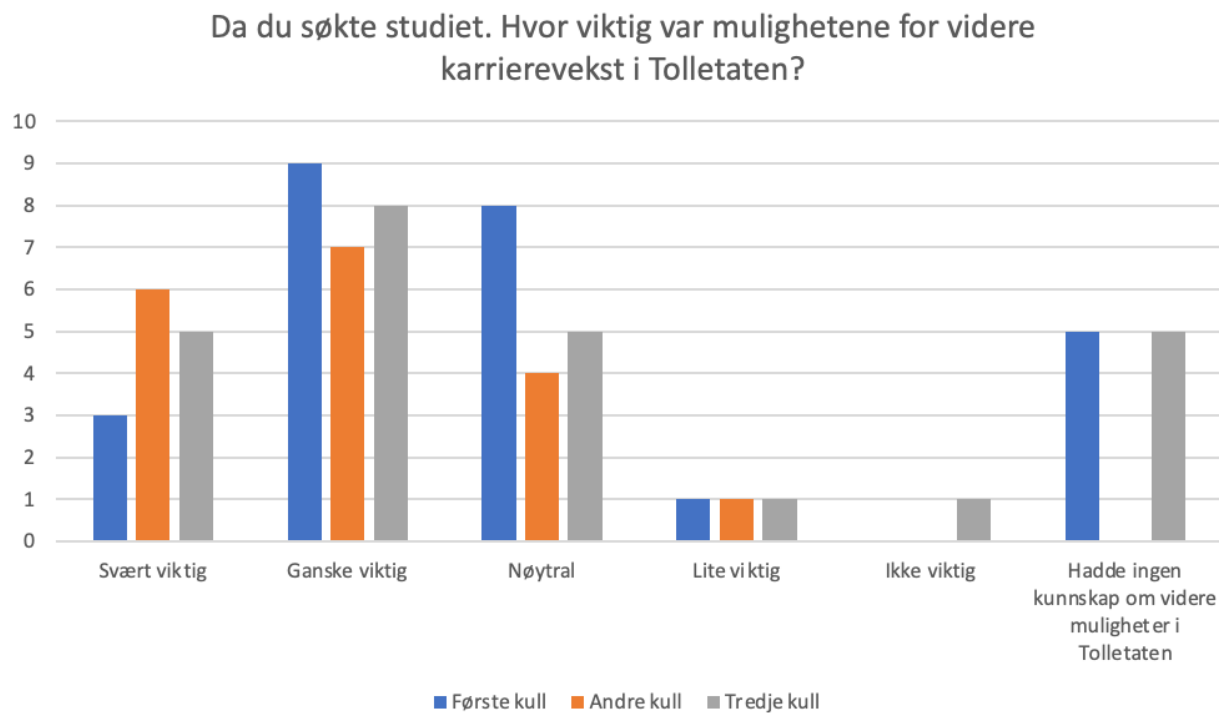
Spørsmål 2:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var mulighetene for videre karrierevekst i Tolletaten? [^](#)

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	14	20.3%	 20.3%
Ganske viktig	24	34.8%	 34.8%
Nøytral	17	24.6%	 24.6%
Lite viktig	3	4.3%	 4.3%
Ikke viktig	1	1.4%	 1.4%
Hadde ingen kunnskap om videre muligheter i Tolletaten	10	14.5%	 14.5%

Figur 7 – Spørsmål 2: Viktighetsgrad av muligheter for videre karrierevekst i Tolletaten i prosentandel.

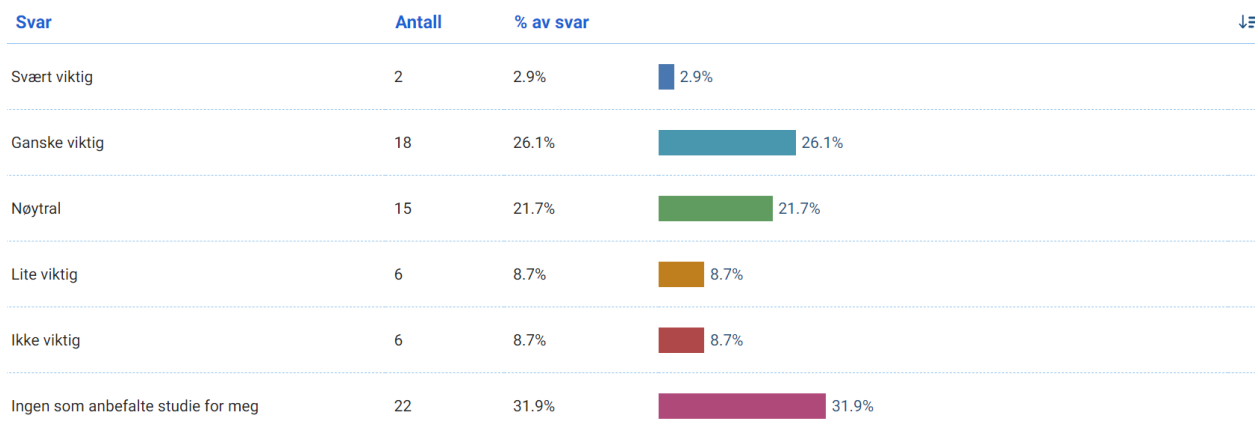
Figur 8 – Spørsmål 2: Viktighetsgrad av muligheter for videre karrierevekst i Tolletaten fordelt etter antall respondenter og kull.

Da vi stilte våre respondenter dette spørsmålet fikk de også denne beskrivelsen: «Her mener vi f.eks å bli scanner-operatør, hundefører eller andre muligheter for videre utvikling.». Vi ønsket å få frem hvorvidt mulighetene til å videreutvikle seg innenfor Tolletaten var motiverende for respondentene. Resultatet viser at slike muligheter har vært ganske motiverende for mange av respondentene, og en del vil også rangere dette som «midt på treet.» Her er det også 10 respondenter som ikke hadde noen kunnskap om mulighetene for videreutvikling i Tolletaten. Trekker vi disse ut av undersøkelsen, blir prosentoppslutningen enda høyere for svaralternativene «svært viktig» og «ganske viktig».

Spørsmål 3:

Da du søkte studiet. Hvor stor innflytelse hadde anbefalinger og positive tilbakemeldinger fra andre for valg av studie? ^

Antall svar: 69

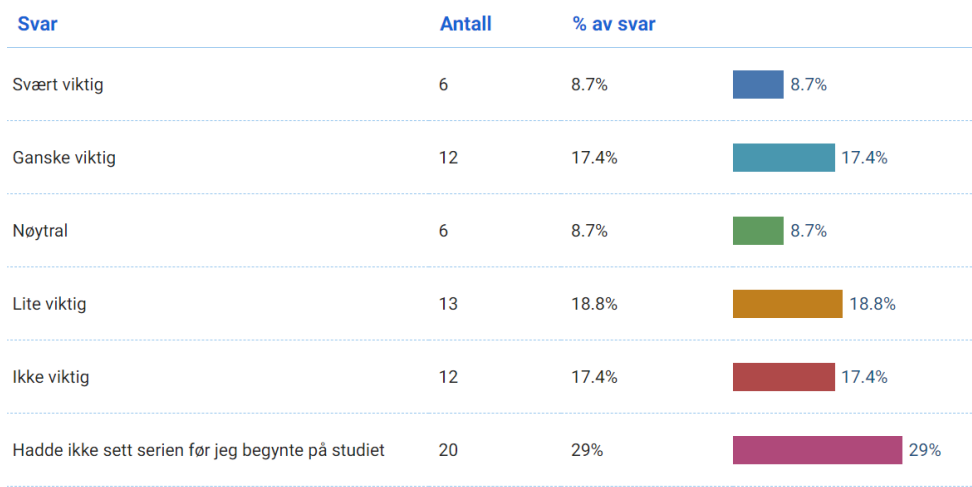
Figur 9 – Spørsmål 3: Viktighetsgrad av innflytelse fra anbefalinger og positive tilbakemeldinger fra andre i prosentandel.

Resultatet viser at 26,1% respondentene oppgir at det var «ganske viktig» for motivasjonen at noen anbefalte dem studiet. Samtidig ser vi også at ca. 1/3 av respondentene ikke hadde fått noen anbefaling fra andre, og vi kan da anta at de har kommet frem til valget av toll-studiet på egenhånd.

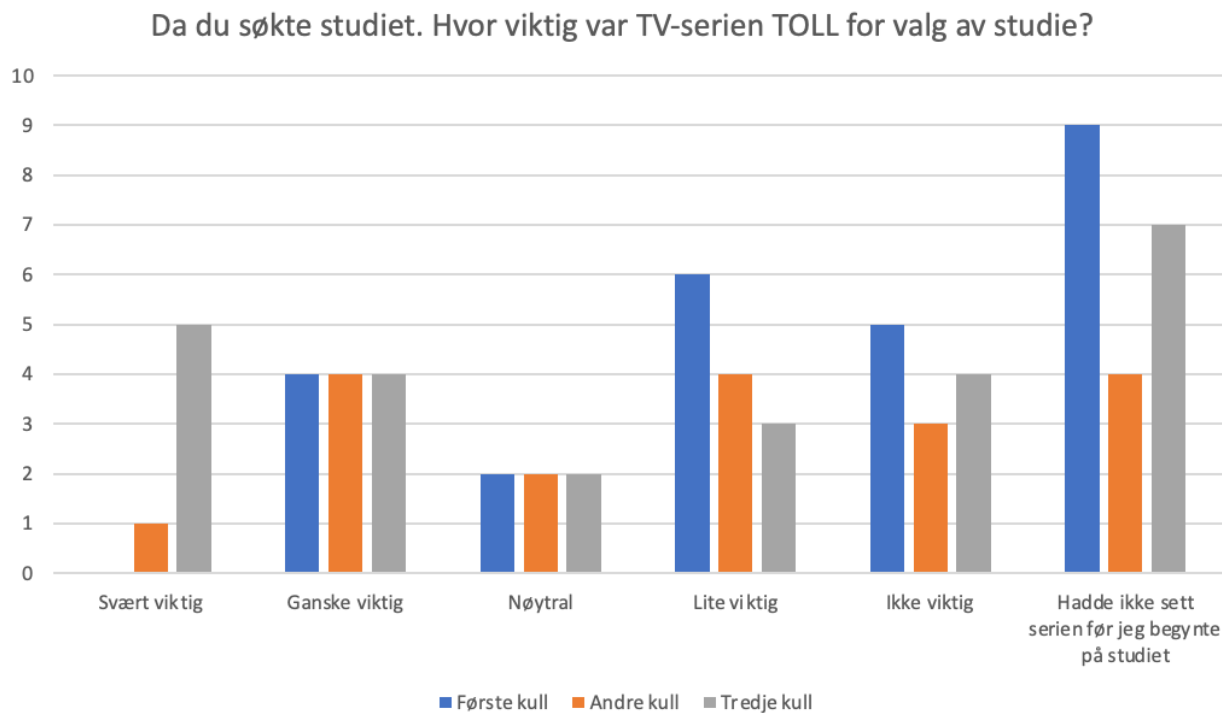
Spørsmål 4:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var TV-serien TOLL for valg av studie? ^

Antall svar: 69

Figur 10 – Spørsmål 4: Viktighetsgrad av TV-serien «TOLL» i prosentandel.

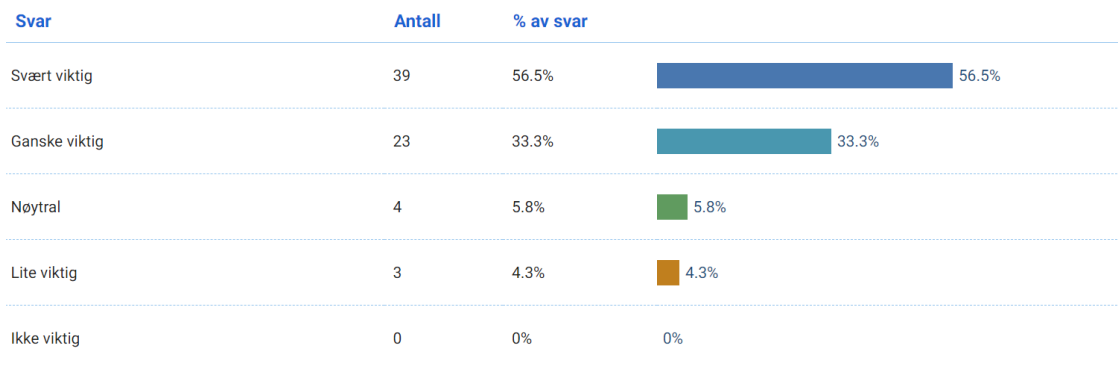
Figur 11 – Spørsmål 4: Viktighetsgrad av TV-serien «TOLL» fordelt etter antall respondenter og kull.

Resultatet viser at TV-serien TOLL har betydd en del for valg av studiet for rett i overkant av 1/4 av respondentene. TV-serien hadde sin premiere 1. april 2020 (Tolletaten, 2021). I TV-serien får man et innblikk i tollernes hverdag som hittil har vært noe ukjent. Serien er med andre ord en god mulighet for de som lurer på hvordan det er å jobbe som tollere, til å tilegne seg denne kunnskapen. Serien ble raskt enormt populær og første sesongen kan vise til over 600'000 seere i snitt per episode (Tolletaten, 2021). Serien hadde også vært tilgjengelig et helt år før første kull begynte på studiet. Det var derfor litt overraskende å se at så mange som 20 respondenter ikke hadde sett serien før de begynte på studiet.

Spørsmål 5:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var det at jobben som tollere ofte blir fremstilt som en "varierte og spennende" jobb?

Antall svar: 69

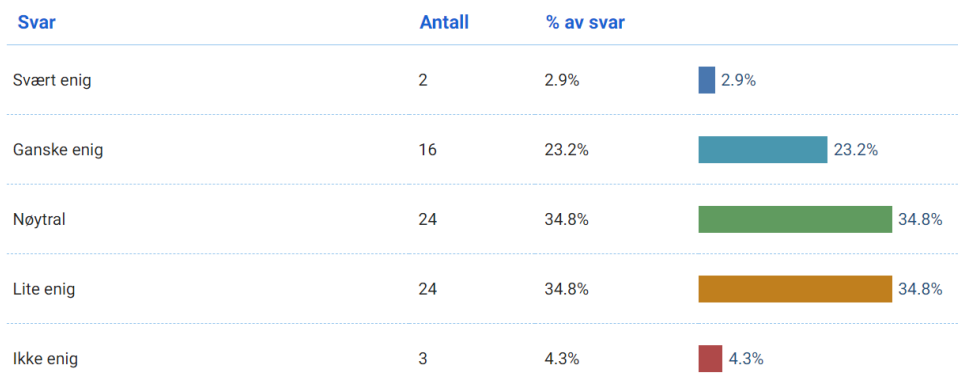
Figur 12 – Spørsmål 5: Viktighetsgrad av at jobben blir fremstilt som varierte og spennende, i prosentandel.

Resultatet viser at rett under 90% mener det var «ganske viktig» eller «svært viktig» at jobben som tollere ofte blir fremstilt som «varierte og spennende». Denne fremstillingen av jobben som tollere finner man også igjen i Tolletaten og UiS sine informasjonssider om studiet toll, vareførsel og grensekontroll (Universitetet i Stavanger, 2024). Siden innehar også en videosnutt hentet fra Youtube hvor to tollere forteller om hvorfor de ble tollere og hvorfor det er en «spennende» jobb. Det fremkommer også av informasjonsvideoen at hverdagen er «varierte» (Universitetet i Stavanger, 2024).

Spørsmål 6 og 7:

Hvor enig er du i denne påstanden "tolleryrke har høy status i samfunnet" ^

Antall svar: 69

Figur 13 – Spørsmål 6: Enighetsgrad i påstanden om tolleryrkets status i prosentandel.

Da du søkte studiet. Hvor viktig var statusen som tollere for valg av studiet? ^

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	4	5.8%	 5.8%
Ganske viktig	10	14.5%	 14.5%
Nøytral	17	24.6%	 24.6%
Lite viktig	21	30.4%	 30.4%
Ikke viktig	17	24.6%	 24.6%

Figur 14 – Spørsmål 7: Viktighetsgrad av status som tollere i valg av studie, i prosentandel.

Disse to spørsmålene ble stilt for å kunne sees på i sammenheng. Vi ønsket å finne ut av om statusen som tollere var viktig for respondentene i valg av studie. Først måtte vi da kartlegge hvorvidt tolleryrke hadde høy status blant respondentene. Vi ser ut fra resultatene at det er overvekt av svar på undersiden av nøytral. Det er med andre ord ikke så mange som mener at tolleryrke har høy status i samfunnet blant respondentene. I resultatet av spørsmålet om hvorvidt statusen som tollere var viktig for valg av studie ser vi også en overvekt av svar under nøytral. Alternativet «lite viktig» har høyest svarprosent og sammen med alternativet «ikke viktig» utgjør det hele 55%. Legger vi til de som stiller seg nøytrale til spørsmålet er vi oppe i 79,6%. Svarene kan tyde på at status som tollere ikke har vært en av de sterkeste motivasjonskildene blant flestparten av respondentene da de søkte seg til studiet. Likevel er det også de respondentene som har svart at de mener tolleryrke har høy status og som mener det var «svært viktig» for valget av studie, så for noen er oppfattelsen annerledes.

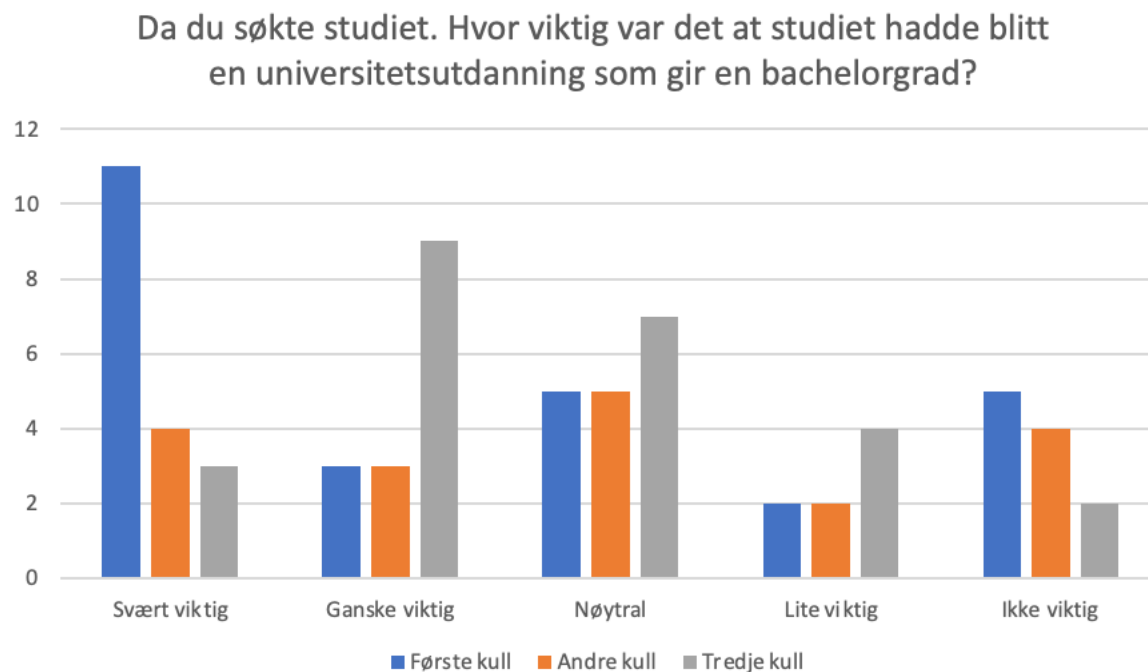
Spørsmål 8:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var det at studiet hadde blitt en universitetsutdanning som gir en bachelorgrad?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	18	26.1%	 26.1%
Ganske viktig	15	21.7%	 21.7%
Nøytral	17	24.6%	 24.6%
Lite viktig	8	11.6%	 11.6%
Ikke viktig	11	15.9%	 15.9%

Figur 15 – Spørsmål 8: Viktighetsgrad av at studiet har blitt en universitetsutdanning i prosentandel.

Figur 16 – Spørsmål 8: Viktighetsgrad av at studiet har blitt en universitetsutdanning, fordelt etter antall respondenter og kull.

Resultatet viser en jevn fordeling av svarene fra «svært viktig» til «ikke viktig» på spørsmålet om hvor viktig det var for valget av studie at det hadde blitt en bachelorgrad ved universitetet, til forskjell fra før da tollerutdanningen ble gjennomført på tollskolen.. Fordelt på kull ser det ut til

at dette var aller viktigst for første kull, men også ganske viktig for tredje kull. Andre kull har en mer jevn fordeling mellom svaralternativene. Da vi spurte videre om hvor viktig mulighetene for å kunne studere videre var fikk vi resultatene nedenfor i spørsmål 9.

Spørsmål 9:

Da du søkte studet. Hvor viktig var mulighetene for å kunne studere videre? ^

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	8	11.6%	 11.6%
Ganske viktig	12	17.4%	 17.4%
Nøytral	11	15.9%	 15.9%
Lite viktig	15	21.7%	 21.7%
Ikke viktig	23	33.3%	 33.3%

Figur 17 – Spørsmål 9: Viktighetsgrad av muligheter for videreutdanning i prosentandel.

Studiet kvalifiserer til å kunne gå videre med studier og ta en master innenfor økonomiske og samfunnsvitenskapelige fagområder (Universitetet i Stavanger, 2024). Alle mulighetene toll-studiet gir for videreutdanning kan være med på å gjøre valget av studiet mer attraktivt. Ettersom de mange mulighetene gjør at man kan velge andre retninger om man ikke trives med det man har valgt.

Spørsmål 10:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var det for deg at jobben som troller er samfunnsnyttig og kan bidra til økt samfunnssikkerhet?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	33	47.8%	 47.8%
Ganske viktig	27	39.1%	 39.1%
Nøytral	8	11.6%	 11.6%
Lite viktig	1	1.4%	 1.4%
Ikke viktig	0	0%	0%

Figur 18 – Spørsmål 10: Viktighetsgrad av at jobben er samfunnsnyttig og bidrar til økt samfunnssikkerhet i prosentandel

Resultatet viser en klar tendens til at det å få bidra med en samfunnsnyttig jobb, som igjen bidrar til økt samfunnssikkerhet, er veldig viktig for respondentene i sitt valg av studie.

Spørsmål 11:

Til første kull: Da du søkte studie. Hvor viktig var det at studiet var helt nytt og ingen andre hadde gått det før?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	3	4.3%	 4.3%
Ganske viktig	7	10.1%	 10.1%
Nøytral	4	5.8%	 5.8%
Lite viktig	5	7.2%	 7.2%
Ikke viktig	7	10.1%	 10.1%
Jeg går i andre eller tredje kull	43	62.3%	 62.3%

Figur 19 – Spørsmål 11: Viktighetsgrad av at studiet var helt nytt, i prosentandel.

Resultatet viser oss at det er ganske varierende for respondentene fra første kull, hvorvidt det at studie var helt nytt, motiverte dem til å søke seg inn.

Spørsmål 12:

Til andre og tredje kull: Da du søkte studet. Hvor motiverende var det høye karaktersnittet for at du valgte å søke på studiet?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært motiverende	5	7.2%	 7.2%
Ganske motiverende	14	20.3%	 20.3%
Nøytral	16	23.2%	 23.2%
Lite motiverende	5	7.2%	 7.2%
Ikke motiverende	3	4.3%	 4.3%
Jeg går i første kull	26	37.7%	 37.7%

Figur 20 – Spørsmål 12: Motivasjonsgrad av høyt karaktersnitt, i prosentandel.

Resultatet viser at fra andre og tredje kull er det over 1 av 4 som mener at det høye snittet man måtte ha for å komme inn på toll-studie var «svært motiverende» eller «ganske motiverende».

5 Analyse og drøfting

I dette kapittelet vil resultatene vi har innhentet fra spørreundersøkelsen drøftes sett i sammenheng med teori, for å kunne gi svar på problemstillingen «hva motiverte de tre første kullene med tollstudenter til å søke seg inn på toll-studiet?..»

5.1 Jobb etter endt studie

Som Tolletaten selv fronter har man gode muligheter til å få seg i jobb i Tolletaten etter endt studieløp (Tolletaten, u.å.). At mennesker trekkes mot et studie med gode jobbmuligheter kan forklares ved bruk av Maslow's behovspyramide. Som nevnt tidligere i oppgaven er våre fysiologiske behov de aller mest grunnleggende for at mennesker skal ha det bra (Holt et al., 2019, s. 463). En trygghet i at man får seg en jobb etter endt studieløp vil kunne gi en forsikring

om sikker inntekt. Dette er man avhengig av for å få dekket sine fysiologiske behov. Trygg jobb bidrar til trygg inntekt som igjen gir trygghet i valget av studie.

Selvbestemmelsesteorien kan være med på å støtte hvorfor det var en viktig motivasjonsfaktor for rett under 90% av respondentene at de sannsynligvis får jobb etter endt studie. Behovet for å bestemme selv, eller autonomi som det også kalles, er en viktig faktor i selvbestemmelsesteorien. Den påpeker at mennesket ønsker å klare seg selv og ta egne valg (Holt et al., 2019, s. 463). Å velge et studie med gode jobbmuligheter vil som nevnt kunne gi dem økonomisk frihet. Dette vil være avgjørende for å kunne klare seg selv.

5.2 Videre karrierevekst

Det er mange av respondentene som har latt seg motivere av mulighetene for videreutvikling/karrierevekst i Tolletaten. Over 50% av respondentene svarte at videre karrierevekst var «svært viktig» eller «ganske viktig». Dette kan forklares ut ifra selvbestemmelsesteorien og suppleres med Maslow's behovspyramide. Etter selvbestemmelsesteorien står behovet for kompetanse sterkt hos individet. Mennesket har et behov for å tilegne seg kunnskap og mestre nye utfordringer (Holt et al., 2019, s. 463). Dette motiverer oss til å strekke oss etter nye utfordringer og oppgaver. Teorien sier at det å tilegne seg kompetanse gjennom å velge å strekke seg etter nye utfordringer og å utforske nye oppgaver i seg selv vil være tilfredsstillende nok for individet til å skape motivasjon. Vi er altså ikke avhengige av ytre motivasjon, som for eksempel lønn, for å motiveres til å utforske nye muligheter (Holt et al., 2019, s. 463). Mulighetene til å kunne bygge videre på sin nåværende kompetanse innenfor Tolletaten etter endt studie vil derfor kunne bidra til å motivere respondentene til å søke seg til toll-studiet. Tolletaten har vært effektive på å formidle at man med tollerutdanningen kan jobbe i flere av de ulike divisjonene Tolletaten innehar. Dette gir søkerne gode muligheter for å få utfordret seg selv i en stilling i Tolletaten de kan trives i.

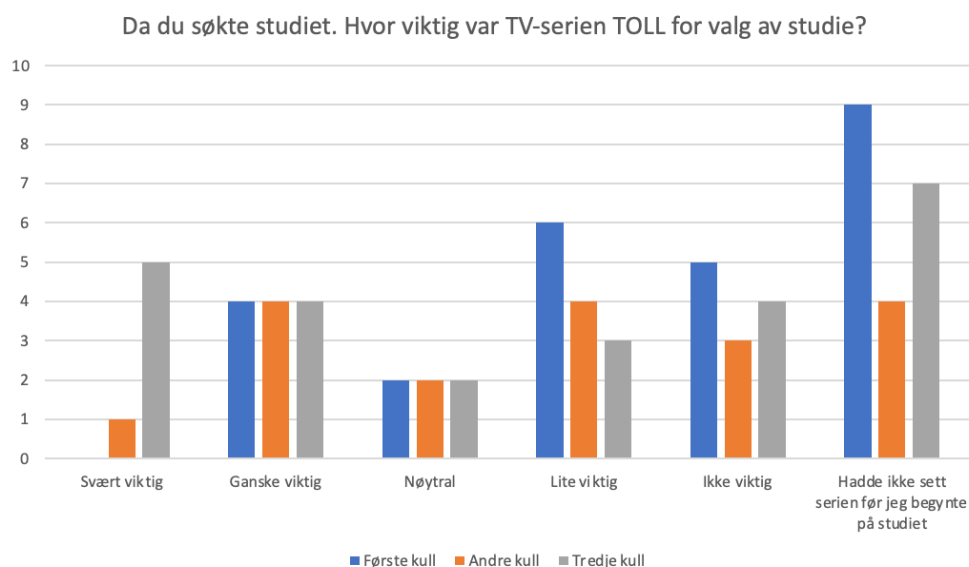
Maslow's behovspyramide påpeker at behovet for selvrealisering er et kontinuerlig behov som utvikler seg i takt med vår personlige utvikling (McShane & Glinow, 2021, s. 169). Mennesket har et kontinuerlig behov for å kunne utfordre og realisere seg selv (McShane & Glinow, 2021, s.

169). Dette behovet vil kunne være kilden til motivasjon for å søke seg inn på toll-studiet. Det er gode muligheter for en slik selvrealisering i en av Tolletatens mange ulike stillinger.

5.3 Innflytelse gjennom anbefalinger og positive tilbakemeldinger fra andre

Resultater fra undersøkelsen viser at 29% av respondentene oppgir at det var «svært viktig» eller «ganske viktig» for motivasjonen at noen anbefalte studiet for dem. Selvbestemmelsesteorien kan være med på å belyse hvorfor en anbefaling av studie fra en annen person kan være med på å skape motivasjon. Etter teorien har mennesket et behov for tilhørighet. Når våre valg anerkjennes av personer som står oss nært, vil vi kunne føle på sterkere tilhørighet og knytte tettere bånd med disse personene (Holt et al., 2019, s. 464). Når en sentral person i et individs liv kommer med en anbefaling om et studie er det mye som kan ligge bak. Personen kjenner gjerne vedkommende og anbefaler studiet fordi en tenker det vil være noe som kan passe og være interessant for søkeren. Selvbestemmelsesteorien er en psykologisk motivasjonsteori som ser på motivasjonen fra individets perspektiv. Ut fra individets behov for tilhørighet vil det gi mening at man følger andres anbefalinger om valg. Dette kan forklares på følgende måte; når noen anbefaler et valg, vil det ligge en klar forventning fra velgers side om at valget vil bli anerkjent og akseptert fra anbefalers side når valget er tatt.

5.4 TV-serien «TOLL»

Figur 21 – Spørsmål 4: Viktighetsgrad av TV-serien «Toll» fordelt etter antall respondenter og kull.

I overkant av 25% av respondentene mente TV-serien «TOLL» hadde vært «svært viktig» eller «ganske viktig» for motivasjonen til å søke seg til toll-studiet. Ser vi på svarene fra respondentene ut ifra hvilket kull de tilhører får vi tabellen som vist over (figur 21). Vi kan se en økende tendens i hvor viktig TV-serien faktisk har vært med tanke på motivasjon for respondentene. I svarkategorien «svært viktig» er det ingen svar fra første kull, en fra andre kull og fem fra tredje kull. Skulle denne utviklingen fortsette vil man kunne anta at TV-serien kommer til å være «svært viktig» for enda flere i det fjerde kullet som begynner på studiet høsten 2024. Vi ser også av resultatene at første kull er i flertall under kategorien «hadde ikke sett serien før jeg begynte på studie». Dette kan naturlig nok forklares med at TV-serien ikke hadde rukket å nå ut til alle enda, ettersom den hadde sin premiere april 2020, og første kull begynte høsten 2021 (Tolletaten, 2021). Det er nærliggende å tenke at TV-serien er høyst aktuell for kommende toll-studenter. De som har et ønske om å bli tollere i Norge, vil også kunne ha et ønske om å vite hvordan jobben fungerer. Samt generelt ha interesse for det samfunnsoppdraget Tolletaten beskjeftiger seg med. Det er derfor noe overraskende at ikke vi ser en klarere tendens til nedgang i kategorien «hadde ikke sett serien før jeg begynte på studiet» over de tre årene. For tredje kull som begynte på studiet høsten 2023 hadde allerede flere sesonger av serien vært tilgjengelig i flere år. Nå er ikke TV-serien først og fremst laget for å rekruttere studenter til toll-studiet, men vi hadde en hypoteses om at den hadde fått bety en del for valget av studie likevel. Noen klar konklusjon eller antagelse over hvor mye TV-serien vil bety videre de kommende årene er vanskelig å komme med. Likevel vil vi påpeke at om respondentene ikke mener at TV-serien har vært viktig for at de skulle søke seg til toll-studiet, kan den likevel ha fått andre indirekte virkninger som har vært med på å motivere respondentene. Dette kommer vi tilbake til under delkapittelet «5.6 Status».

5.5 «Variert og spennende» jobb

Det at jobben som tollere fremstilles som variert og spennende viser seg å være «svært viktig» eller «ganske viktig» for rett i underkant av 90% av respondentene. At hverdagen er «spennende og variert» vil kunne tilsi at man ikke helt vet hva som venter en når man kommer på jobb. Igjen vil vi kunne se på denne motiverende faktoren i lys av selvbestemmelsesteoriens behov for kompetanse (Holt et al., 2019, s. 463). Som tollere som jobber på grensen, jobber man i en stilling hvor man møter mange ulike mennesker. Ulike situasjoner oppstår i møte med ulike mennesker.

De vil også kunne møte på mennesker med uærlige hensikter, og som bedriver kriminell aktivitet. Situasjonene som kan oppstå er ikke kjent på forhånd og må derfor håndteres der og da. Dette gjør hverdagen til tollerne til en «ukjent» hverdag. Denne ukjentheten kan være med på å skape en spenning i oss. Behovet individet har for å alltid utvikle seg og stekke seg etter nye utfordringer vil trolig kunne møtes i en slik jobb. De ulike situasjonene vil få testet flere av tollernes egenskaper samt kunne avdekke egenskaper de ikke innehar. Dette vil gi individet muligheten til å tilegne seg nye egenskaper man ikke innehadde før for å bedre kunne håndtere/løse situasjoner når de skulle oppstå.

Motivasjonen knyttet til en «spennende og variert» arbeidshverdag kan også forklares i lys av behovspyramiden. Utviklingen av seg selv er det ultimate behovet for mennesket som vi alltid vil trekkes mot (Holt et al., 2019, s. 463). Behovet for utvikling vil som tidligere nevnt utvikle seg i takt med oppfyllelsen av behovet (McShane & Glinow, 2021, s 169). Å tilegne seg egenskaper man har behov for i hverdagen som tollere, vil i seg selv gi en tilfredstillete av behovet for selvrealisering. Samtidig vil dette også kunne gjøre deg til en bedre tollere som håndterer enda flere utfordringer enn du gjorde før. Individuer som søker mot det ukjente og nye utfordringer for sin egen selvrealisering vil derfor kunne være aktuelle kandidater for å søke seg til toll-studiet.

5.6 Status

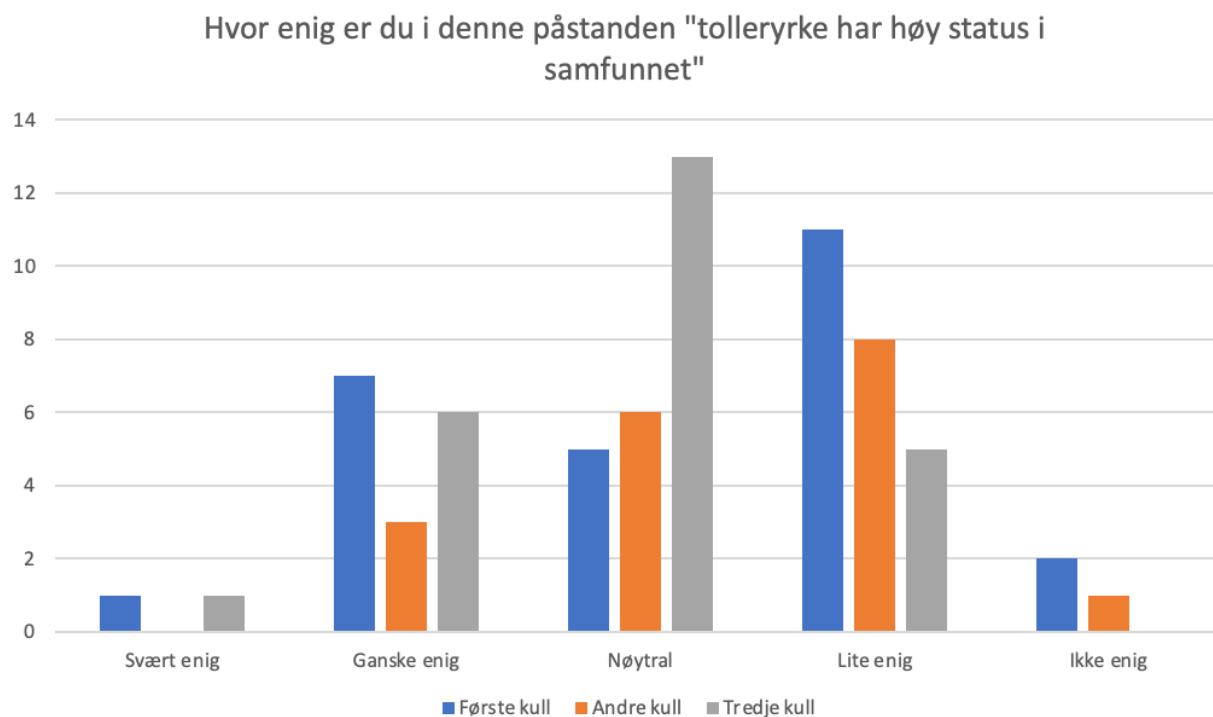
Som vi kan se ut i fra Maslow's behovspyramide vil man kunne la seg motivere til å ta valg basert på statusen det gir deg. Status og anerkjennelse henger sammen. Mennesket motiveres av å «være noe» i andres øyne, og at det de gjør blir anerkjent av andre (Stai, 2022). En jobb med høy status i samfunnet vil derfor være en jobb som er allment anerkjent.

Selvbestemmelsesteorien peker på det samme under behovet for tilhørighet. Menneskets ønske om at andre skal anerkjenne valgene deres er med på å motivere oss til å velge studier og jobber som har høy status (Holt et al., 2019, s. 464).

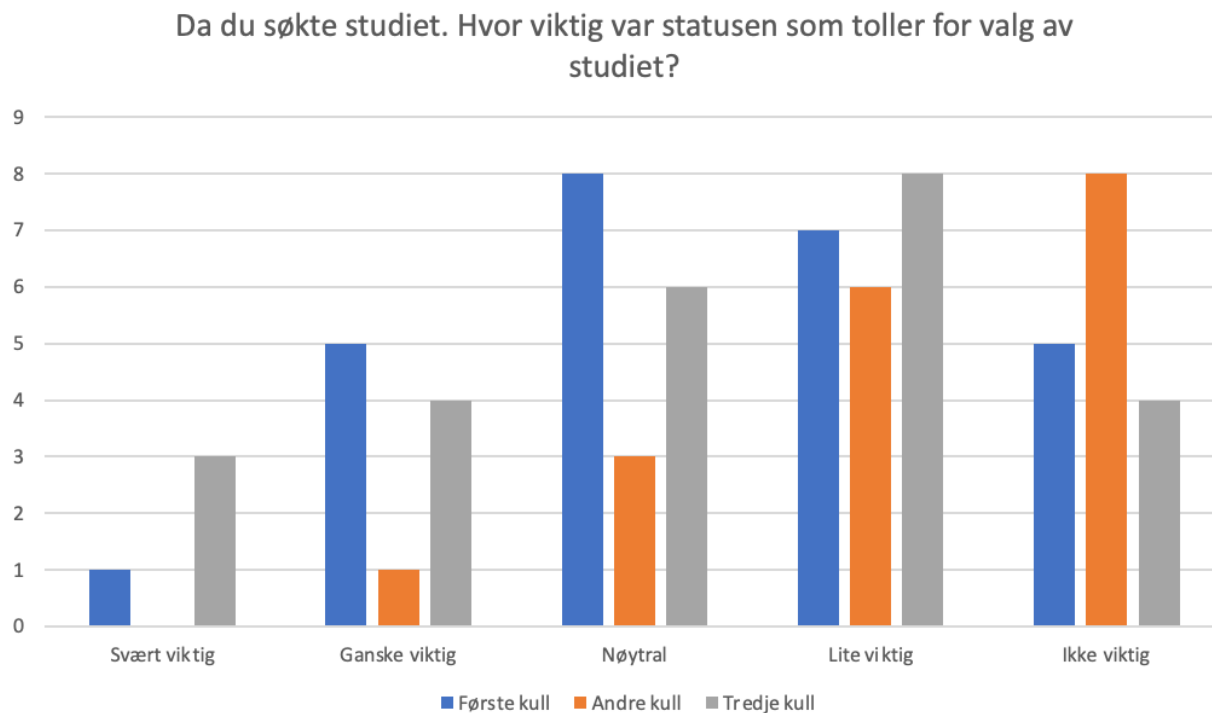
Tolletaten har lenge vært en underkommunisert etat ifølge dem selv. Dette var noe de ønsket å gjøre noe med gjennom TV-serien TOLL. «- «Toll» har gitt et sjeldent innblikk i hverdagen til en yrkesgruppe som de fleste av oss ikke kjente så mye til fra før, men som viste seg å by på et enormt spenn.» (Tolletaten, 2021). Serien har fått vise frem mange av de ulike arbeidsoppgavene

tollerne har, og folk har latt seg imponere. Serien ble en stor suksess og det er naturlig å tenke at den har bidratt til å heve statusen til tollerne i samfunnet, da folk i større grad kan anerkjenne jobben tollerne gjør, ettersom de er bedre opplyst om hva den innebærer. Ut fra våre data om hvor viktig TOLL-serien var for å søke seg til studiet, kan det se ut til at den ikke har hatt så mye å bety i seg selv for at respondentene har søkt seg til toll-studiet. Likevel kan serien ha fått bety noe for at enkelte ble oppmerksomme på at Tolletaten eksisterte for så igjen vurdere en karriere som toller. Gjennom reklame for serien på TV eller internett, eller at noen de kjenner som har sett serien har snakket om den, kan respondentene våre ha fått med seg vital informasjon om Tolletatens eksistens og hva de beskjeftiger seg med. Hvordan samfunnet ellers også omtaler Tolletaten og hvilken status de har, vil også kunne ha påvirket respondentene, selv om noen av dem ikke har hatt en egen oppfatning av at tolleryrke har høy status. Dette skal vi se mer på i neste avsnitt.

Figur 22 – Spørsmål 6: Viktighetsgrad av status som toller i valg av studie, fordelt etter antall respondenter og kull.

Figur 23 – Spørsmål 7: Viktighetsgrad av status som toller i valg av studie, fordelt etter antall respondenter og kull.

Ut ifra resultatene fra spørsmål 6 og 7 kan vi se en antydning til stigende tendens i statusen til tolleryrket. Dette vil vi tro, som tidligere nevnt, kan ha skjedd på grunn av TV-seriens økende popularitet, samt den økende eksponeringen av Tolletaten og deres arbeid under covid-19 pandemien. Ved et kjapt Google-søk kan vi se at Tolletaten blir nevnt hyppig i flere av landets største aviser i perioden pandemien pågikk. Tolletaten sier selv «*Tolletatens ansatte har gjort en ekstraordinær innsats for å sikre landets forsyningslinjer, håndtere store endringer i trafikkstrømmene og nye trusler – blant annet knyttet til smittevernutstyr og falske medisiner*» (Tolletaten, 2020). Ut fra resultatene fra TNS Kantar sin landsdekkende undersøkelse som har kartlagt blant annet Tolletatens omdømme i befolkningen kan vi se at Tolletaten scorer svært høyt (Tolletaten, 2020). Omdømmeløftet Tolletaten har fått i befolkningen som et resultat av TOLL-serien og håndteringen av covid-19 pandemien kan ha vært med å påvirke den økende tendensen vi ser hos respondentene. Det vil være svært interessant og se om denne tendensen vil fortsette å øke eller avta ved de kommende kullene.

5.7 Universitetsutdannelse

På spørsmål 8 var respondentene ganske jevnt fordelt mellom alle svaralternativene. Likevel har vi en overvekt på svar fra «nøytral» til «svært viktig,» der over 70% av respondentene befinner seg. 47,8% av respondentene synes det at studiet har blitt en universitetsutdannelse er «ganske viktig» eller «svært viktig» for motivasjonen. Med en bachelorgrad fra universitetet har du flere valgmuligheter etter endt studie. «*Studiet gir Norge en helt ny utdanningsmodell for tollere, og er et variert og tverrfaglig studieløp med mange muligheter.*» (Tolletaten, u.å.). Med bachelorutdanningen blir du kvalifisert til å kunne jobbe med mange av de ulike jobbene i de ulike divisjonene som finnes i Tolletaten (Tolletaten, u.å.). Skulle man likevel ikke ønske å jobbe i Tolletaten etter endt studie, kan man også velge en annen vei. Tolletaten sier selv at «*Om du ønsker kan du også velge en annen yrkesretning, for eksempel i næringsvirksomhet, med vareførsel eller logistikk.*» (Tolletaten, u.å.). De mange valgmulighetene etter endt studieløp kan helt klart være med på å skape motivasjon for å søke seg inn på toll-studiet.

5.8 Videreutdanning

At man har mange muligheter etter endt studie, og ikke låser seg til en vei ved å søke seg inn på toll-studiet, kan ha bidratt til at flere mener dette er en viktig faktor for å velge dette studiet. Behovet for autonomi i selvbestemmelsesteorien gjør seg gjeldende her. Med mange valgmuligheter opplever man en følelse av kontroll og selvstyre (Holt et al., 2019, s. 464). Du blir ikke tvunget inn en retning du ikke kommer deg ut av, men kan selv velge hvor veien videre skal gå. Det kan tenkes at de respondentene som har svart at det var «ikke viktig» eller «lite viktig» at tollerutdanningen har blitt et bachelorstudium allerede hadde bestemt seg for at de ønsker å bli tollere til slutt. Alternativet «ikke viktig» har en oppslutning på 33,3%. Sett sammen med «lite viktig» kategorien utgjør disse to alternativene hele 55% av respondentene. Det vil dermed ikke være av stor relevans for rundt halvparten av respondentene at de også har andre muligheter for å studere videre. Det kan da virke som om de heller motiveres til å gjennomføre utdanningen for å ende opp i jobben som tollere. Dette samsvarer også godt med resultatene fra spørsmålet om det var viktig for respondentene at de kunne studere videre.

Behovet for selvrealisering etter Maslow's behovspyramide gjør seg også gjeldende i denne situasjonen. Alle de ulike jobbene man blir kvalifisert til gir et stort spillerom for individet til å velge en retning hvor de får utfordret og utviklet seg selv.

5.9 Samfunnsnyttig jobb

Man hører til stadighet om begått kriminalitet knyttet blant annet narkotika i nyhetsbildet. Kripøs sier en «kokaintsunami» kan treffe Norge og tolldirektøren (2024) Øystein Børmer sier selv at Tolletaten er førstelinjen mot en slik trussel (Lepperød, 2024). Slike advarsler kan få folk til å bekymre seg. Vi kan se til andre land som ikke har samme samfunnsikkerhet som her i Norge og oppleve at de er under stort press. I spørsmål 10 er det ingen respondenter som har svart at dette ikke er viktig for dem. I andre enden av skalaen er det hele 86,9% som svarer «svært viktig» og «ganske viktig,» og det kan da tenkes at disse mener det ligger stor motivasjon i at jobben er samfunnsnyttig og bidrar til økt samfunnsikkerhet. Etter Maslow's behovspyramide er behovet for sikkerhet og beskyttelse helt grunnleggende. Mennesker som ikke føler på trygghet i hverdagen, vil motiveres sterkt av denne kilden som svar på opplevd utrygghet. Derfor vil individet også forsøke å få dekket dette behovet (McShane & Glinow, 2021, s. 169). Også behovet for trygghet og beskyttelse for våre nærmeste vil kunne spille en rolle med tanke på valget av studiet. Det er ingen tvil om at en utdanning og jobb som toller, vil være en helt konkret måte for individet å få bidra på, og til å gi samfunnet og nasjonen økt sikkerhet.

5.10 Nyoppstartet studie

Spenningen av å få være med på et helt nytt studieprogram vil kunne motivere enkelte, mens for andre kan det faktum at studiet er helt nytt ha motsatt effekt. Alternativet «ikke viktig» har størst oppslutning i spørsmål 11, tett etterfulgt av alternativet «ganske viktig.» Når det startes opp et nytt studieløp kan man gjerne møte uforutsette vanskeligheter og utfordringer som oppdages for første gang, ettersom studiet aldri har vært gjennomført før, og at man derfor som søker til studiet heller skulle ønske at man kom til et studieløp som var velutprøvd og stabilt. Det at studiet var helt nytt for første kull kan med andre ord ha innvirket både negativt og positivt på motivasjonen for å søke seg til toll-studiet.

Behovet for kompetanse i selvbestemmelsesteorien kan være med på å gi en forklaring på hvorfor vi motiveres av nye studier. Etter teorien vil behovet for kompetanse medføre et behov for ny kunnskap og nye utfordringer. Dette vil igjen føre til en utforskende adferd hos individet (Holt et al., 2019, s. 463). Et nytt studium vil kunne tilfredsstillere et slikt behov ved at man får utforske noe nytt, samtidig som man tilegner seg ny kunnskap.

5.11 Høyt karaktersnitt

Et høyt karaktersnitt for å komme seg inn på studiet vil også kunne være med på å gi studiet høyere status. Ettersom det er få studieplasser og mange søkere vil snittet presses opp og det blir vanskeligere for hver enkelt å få studieplass. Dette kan også bidra til å gjøre det mer prestisjetungt å klare å oppnå studieplass, da et godt snitt fra videregående avhenger av god innsats i skolesammenheng. Etter 3 år med hardt arbeid for å skaffe seg gode karakterer, som igjen gir muligheten til å velge blant de mange studier som finnes, er det naturlig å tenke at de med et høyt snitt trekkes mot studier hvor dette kreves. Man ønsker å få «betalt» for det harde arbeidet og ikke «kaste bort» gode karakterer på et studie hvor poenggrensen er lavere.

En slik tiltrekning mot studier med høye poengsnitt kan forklares i lys av selvbestemmelsesteoriens behov for tilhørighet. Mennesket har et behov for anerkjennelse og bekreftelse fra de som er rundt oss (Holt et al., 2019, s. 464; Stai, 2021). Karakterene fra videregående er i seg selv en form for anerkjennelse på hvor flink man er i et spesifikt fag. At man har oppnådd et høyt poengsnitt betyr derfor at man har flere gode karakterer i mange ulike fag. Det er derfor naturlig å tenke at et studieoppgjør som har et høyt poengsnitt vil kunne gi en anerkjennelse fra andre og tilfredsstillere behovet vi har for nettopp dette.

6 Konklusjon

Gjennom å analysere svarene vi har innhentet fra respondentene gjennom spørreundersøkelsen har vi kommet frem til at det er en kombinasjon av flere ulike faktorer som har motivert studentene til å søke seg inn på studiet toll, vareførsel og grensekontroll ved universitetet i Stavanger. Vi er og helt klare på at vår undersøkelse ikke er absolutt uttømmende, og det vil finnes flere bakenforliggende grunner til motivasjonen for å søke seg inn på toll-studiet som vi

ikke har belyst i denne oppgaven. Likevel har vi med vår undersøkelse kunnet belyse noen av faktorene som har vært med på å motivere respondentene til å søke seg inn på toll-studiet.

Ut fra våre resultater kan vi se at den høye sannsynligheten for å få jobb, og det at jobben er spennende, variert, samfunnsnyttig og bidrar til økt samfunnsikkerhet er blant de viktigste faktorene for motivasjonen til å søke seg inn på toll-studiet. Kommende studenter vil altså ha en sikker og spennende jobb som samtidig bidrar til økt sikkerhet i samfunnet. Dette tenker vi at er noe Tolletaten kan kunne legge vekt på i videre promotering av studiet. Resultatene viser at disse faktorene er viktige for de fleste, uavhengig av hvilket kull de tilhører. Det er dermed naturlig å anta at denne tendensen vil fortsette med de kommende kullene.

Videre har vi også sett at mulighetene for karrierevekst i Tolletaten er en ganske viktig faktor for motivasjonen for å søke seg til toll-studiet, men at det her er en ikke-ubetydelig andel som ikke har hatt kunnskap om videre karrieremuligheter i Tolletaten. Ut ifra hvor viktig denne faktoren har vært for de som visste om mulighetene, tenker vi at det her er et bra potensiale for Tolletaten til å motivere enda flere til å søke seg til toll-studiet, om de informerer enda bedre om mulighetene man har for karrierevekst innenfor etaten.

6.1 Forslag til videre forskning

Etter å ha ferdigstilt oppgaven ser vi at dette er et tema som med fordel kunne blitt studert gjennom flere ulike perspektiver, som vi ikke fikk muligheten til på grunn av begrenset tid. Det kunne for eksempel, som tidligere nevnt, vært interessant å vinkle undersøkelsen ut ifra et sosiologisk perspektiv der man fokuserer mer på bakgrunnen til respondentene. Med bakgrunnen til respondentene mener vi blant annet, hvilken familie man kommer fra og de sosioøkonomiske forskjellene der, forskjell på etnisitet og miljøet man er fra. Fokuset i en slik oppgave kunne da vært å finne ut om det er forskjell i motivasjonen ut ifra hvilken bakgrunn personene kommer fra, og hvordan bakgrunnen er/ikke er med på å bestemme hvilke valg man tar.

Videre ville det vært spennende å gjennomføre samme type undersøkelse igjen om et par år, da med nye studenter, for å se om det har forekommet endringer i motivasjonsfaktorer for de nyere kullene. Samfunnet vårt er i stadig utvikling, og derfor ville det vært spennende å se om det

fortsatt er sikre jobbmuligheter, varierte utfordringer og følelsen av å gjøre en forskjell i samfunnet som drar studentene i retning toll-studiet. Her ville det i tillegg vært spennende å se om søkertallene holder seg stabile, øker eller minsker med årene. Vi ser i det minste av søkertallene til toll-studiet 2024 at det fortsatt er et populært studie. Årets søkertall til høyrere utdanning gjennom samordna opptak ble offentliggjort fredag 26. april i pressemeldingen fra Kunnskapsdepartementet. Der kunne vi se at hele 1111 søkere har søkt på studiet toll, vareførsel og grensekontroll ved UiS (Kunnskapsdepartementet, 2024).

7 Litteraturliste

- Holt, N., Bremner, A., Sutherland, E., Vliek, M., Passer, M. & Smith, R., (2019). *Psychology: The science of mind and behaviour* (4th edition). McGraw-Hill Education.
- Jacobsen, D. I. (2022). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2024, 26. april). *Mange søkarar og rekordstort tilbud – særleg stor auke i sjukepleie, historie og økonomi*. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/mange-sokarar-og-rekordstort-tilbod-sarleg-stor-auke-i-sjukepleie-historie-og-okonomi/id3036559/>
- Lepperød, T. (2024, 23. mars). Tolldirektør om kokaintrusselen:- Det er vi som er førstelinjen. *Nettavisen*. https://www.nettavisen.no/nyheter/tolldirektor-om-kokaintrusselen-det-er-vi-som-er-forstelinjen/s/5-95-1716373?fbclid=IwAR3OTsgcuQz8oJIUmDEiBpLGMwt_aluYWDGi7EmjMcAvIhw0WpZqpMMYjSY_aem_AV5YFzflNwTlyHXnMDzmHqjZiZ7mveo7geK9LCiMH9J4DaVRCsjjon19vSDTeL8iDiCBXpZVSq5mx_4anMsUJ-Ru
- McShane, S. L. & Glinow, M. A. V. (2021). *Organizational Behavior: Emerging Knowledge. Global Reality*. (Ninth Edition.). McGraw-Hill Education.
- Nettskjema.no. (u.å.). <https://nettskjema.no/>
- Samordna Opptak (2023, 22. november). *Universitet og høyskole - kvote for førstegangsvitnemål*. Samordnaopptak.no. <https://www.samordnaopptak.no/info/opptak/opptak-uhg/opptakskvoter/kvote-for-forstegangsvitnemaal.html>
- Stai, S. (2022, 07. desember). *Maslows behovspyramide*. Norsk Digital Læringsarena.

<https://ndla.no/nb/subject:1:03e810db-3560-47b5-a5f6-e7afe1d0a2d6/topic:1:283ddec5-923c-412c-b880-cf71f42516d2/topic:1:fcd739b6-1047-47d7-8091-fec8c1c2cf22/resource:ff86602f-473d-4f4b-a356-65d2ecd104a1>

Stai, S. (2021, 09. februar). *Selvbestemmelsesteorien*. Norsk Digital Læringsarena.
<https://ndla.no/nb/subject:1:56ea35da-73d9-431f-a451-19f24f564f59/topic:1:7b85f47a-e6ee-4e10-93f0-6dcbb8fe88cc/topic:1:61d57775-88c9-4d8f-b49f-bfe85ff652d0/resource:da356aee-04a7-4712-8833-e960321e34de>

Tolletaten. (2021, 26. februar). *Ny sesong av Toll*.
<https://www.toll.no/no/om-tolletaten/nyheter/arkiv/2021/ny-sesong-av-toll/>

Tolletaten. (2020, 26. november). *Tolletaten med kraftig omdømmeløft under koronakrisen*.
<https://www.toll.no/no/om-tolletaten/nyheter/arkiv/2020/tolletaten-med-kraftig-omdømmeløft-under-koronakrisen/>

Tolletaten. (u.å.). *Om bachelorutdanningen*. Hentet 4. April 2024 fra
<https://blitoller.no/bachelorutdanningen/om-bachelorutdanningen>

Universitetet i Stavanger (2024, 25. mars). *Toll, vareførsel og grensekontroll – bachelor*. Hentet 3. april 2024 fra <https://www.uis.no/nb/studier/toll-vareforsel-og-grensekontroll-bachelor>

8 Vedlegg

Motivasjon toll-studie

Oppdatert: 15. mai 2024 kl. 13:48

Hvilket kull på studie tilhører du?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Første kull (oppstart 2021)	26	37.7%	37.7%
Andre kull (oppstart 2022)	18	26.1%	26.1%
Tredje kull (oppstart 2023)	25	36.2%	36.2%

Hvilken kjønn er du?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Mann	17	24.6%	 24.6%
Kvinne	52	75.4%	 75.4%

Hvor gammel er du?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
19-22	37	53.6%	 53.6%
23-26	24	34.8%	 34.8%
27-30	4	5.8%	 5.8%
31-35	1	1.4%	 1.4%
35-40	1	1.4%	 1.4%
41-45	1	1.4%	 1.4%
46-50	0	0%	 0%
50+	1	1.4%	 1.4%

Spørsmål 1:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var sannsynligheten for å få jobb etter endt studie?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	32	46.4%	 46.4%
Ganske viktig	30	43.5%	 43.5%
Nøytral	6	8.7%	 8.7%
Lite viktig	1	1.4%	 1.4%
Ikke viktig	0	0%	 0%

Spørsmål 2:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var mulighetene for videre karrierevekst i Tolletaten?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	14	20.3%	 20.3%
Ganske viktig	24	34.8%	 34.8%
Nøytral	17	24.6%	 24.6%
Lite viktig	3	4.3%	 4.3%
Ikke viktig	1	1.4%	 1.4%
Hadde ingen kunnskap om videre muligheter i Tolletaten	10	14.5%	 14.5%

Spørsmål 3:

Da du søkte studiet. Hvor stor innflytelse hadde anbefalinger og positive tilbakemeldinger fra andre for valg av studie?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	2	2.9%	 2.9%
Ganske viktig	18	26.1%	 26.1%
Nøytral	15	21.7%	 21.7%
Lite viktig	6	8.7%	 8.7%
Ikke viktig	6	8.7%	 8.7%
Ingen som anbefalte studie for meg	22	31.9%	 31.9%

Spørsmål 4:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var TV-serien TOLL for valg av studie?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	6	8.7%	 8.7%
Ganske viktig	12	17.4%	 17.4%
Nøytral	6	8.7%	 8.7%
Lite viktig	13	18.8%	 18.8%
Ikke viktig	12	17.4%	 17.4%
Hadde ikke sett serien før jeg begynte på studiet	20	29%	 29%

Spørsmål 5:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var det at jobben som toller ofte blir fremstilt som en "variert og spennede" jobb?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	39	56.5%	 56.5%
Ganske viktig	23	33.3%	 33.3%
Nøytral	4	5.8%	 5.8%
Lite viktig	3	4.3%	 4.3%
Ikke viktig	0	0%	 0%

Spørsmål 6:

Hvor enig er du i denne påstanden "tolleryrke har høy status i samfunnet"

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært enig	2	2.9%	 2.9%
Ganske enig	16	23.2%	 23.2%
Nøytral	24	34.8%	 34.8%
Lite enig	24	34.8%	 34.8%
Ikke enig	3	4.3%	 4.3%

Spørsmål 7:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var statusen som toller for valg av studiet?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	4	5.8%	 5.8%
Ganske viktig	10	14.5%	 14.5%
Nøytral	17	24.6%	 24.6%
Lite viktig	21	30.4%	 30.4%
Ikke viktig	17	24.6%	 24.6%

Spørsmål 8:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var det at studiet hadde blitt en universitetsutdanning som gir en bachelorgrad?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	18	26.1%	 26.1%
Ganske viktig	15	21.7%	 21.7%
Nøytral	17	24.6%	 24.6%
Lite viktig	8	11.6%	 11.6%
Ikke viktig	11	15.9%	 15.9%

Spørsmål 9:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var mulighetene for å kunne studere videre?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	8	11.6%	 11.6%
Ganske viktig	12	17.4%	 17.4%
Nøytral	11	15.9%	 15.9%
Lite viktig	15	21.7%	 21.7%
Ikke viktig	23	33.3%	 33.3%

Spørsmål 10:

Da du søkte studiet. Hvor viktig var det for deg at jobben som toller er samfunnsnyttig og kan bidra til økt samfunnsikkerhet?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	33	47.8%	 47.8%
Ganske viktig	27	39.1%	 39.1%
Nøytral	8	11.6%	 11.6%
Lite viktig	1	1.4%	 1.4%
Ikke viktig	0	0%	 0%

Spørsmål 11:

Til første kull: Da du søkte studie. Hvor viktig var det at studiet var helt nytt og ingen andre hadde gått det før?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært viktig	3	4.3%	 4.3%
Ganske viktig	7	10.1%	 10.1%
Nøytral	4	5.8%	 5.8%
Lite viktig	5	7.2%	 7.2%
Ikke viktig	7	10.1%	 10.1%
Jeg går i andre eller tredje kull	43	62.3%	 62.3%

Spørsmål 12:

Til andre og tredje kull: Da du søkte studiet. Hvor motiverende var det høye karaktersnittet for at du valgte å søke på studiet?

Antall svar: 69

Svar	Antall	% av svar	
Svært motiverende	5	7.2%	 7.2%
Ganske motiverende	14	20.3%	 20.3%
Nøytral	16	23.2%	 23.2%
Lite motiverende	5	7.2%	 7.2%
Ikke motiverende	3	4.3%	 4.3%
Jeg går i første kull	26	37.7%	 37.7%